

Una medalla merescuda

Als seus 81 anys, Francesc Ferrer Pastor rep la Medalla de la Universitat de València en un acte emotiu on va recordar els seus mestres de valencià, Carles Salvador, Manuel Sanchis Guarner, Josep Giner i Enric Valor

TERE RODRÍGUEZ

«El senyor Francesc Ferrer Pastor ha sigut un dels capdavanters de la introducció del fabricime al País Valencià en el vessant lexicogràfic. El seu nom s'ha desituar al costat dels de Manuel Sanchis Guarner, Enric Valor, Carles Salvador i Josep Giner, com a impulsors principals de la difusió de la llengua normativa.» Així comença la memòria presentada per a sol·licitar la Medalla de la Universitat de València a favor de Francesc Ferrer Pastor. Un reconeixement que la Universitat de València féu públic el divendres 4 de febrer al paranímf de l'antiga Universitat.

En un acte molt emotiu i amb menys assistència de públic que en ocasions anteriors, aquest home de 81 anys rebia un merescut homenatge per tota una vida dedicada a la recuperació de la pròpia llengua i, el que és millor, perquè amb els seus diccionaris ha fet possible que moltes persones tinguen al seu abast un instrument d'aprenentatge i enriquiment del llenguatge.

Francesc Ferrer Pastor ha destacat sempre per la seua tasca lexicogràfica i editorial: *Diccionari*

El lexicògraf, nascut a la Font d'En Carròs (la Safor), va rebre molt emocionat la distinció de la Universitat de València en un acte celebrat al seu paranímf. La seua tasca de recuperació de la nostra llengua li ha suposat els premis més desitjats.

nari de la rima; Diccionari general; Diccionari valencià; Diccionari escolar i el vocabulari bilingüe valencià-castellà, amb què molts valencians hem pogut conèixer gran quantitat de mots genuïns de la llengua. Però també cal recordar la seua dedicació al món de la literatura infantil amb llibres com

Carall, carall, carall, El suc de cervell i la dona i L'abella baralladissa, entre d'altres. Antoni Ferrando, director de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, va ser l'encarregat de la *laudatio* en la qual fa un repàs exhaustiu dels homes que han contribuït amb els seus treballs al vessant

gramàtic i lexicogràfic de la nostra llengua, com ara Constantí Llombart, Carles Ros i Manuel Sanchis Guarner. Però l'aportació de Ferrer Pastor ha sigut definitiva per a Ferrando, «el *Diccionari general*, sens dubte una de les obres lexicogràfiques valencianes». *continua en la plana següent*

DISCURS DEL RECTOR PEDRO RUIZ TORRES

Ferrer Pastor ens ha regalat paraules i ens ha fet més lliures

«(...) Actes com el que avui ens convoca al Paranímf de la Universitat de València són un repàs a la història viva de la lluita per la recuperació del valencià al llarg del segle que finalitza, i una aposta esperançada per la seua consolidació en el segle que comença. Gràcies Francesc Ferrer Pastor per les vostres paraules d'avui. I per damunt de tot, gràcies pels mots que heu anant recuperant al llarg de tots aquests anys de la vostra vida, tan fèrtil per a la nostra llengua. Una fecunditat de la qual tal vegada el testimoni més gràfic es pot veure qualsevol dia en qualsevol escola amb dos colors ben característics: el blanc i el blau del vostre vocabulari i del vostre diccionari que centenars de xiquetes i de xiquets porten en les seues motxilles.

(...) Avui retem homenatge a una

persona la vida de la qual ha estat dedicada a deixar-nos a tots el bé cultural més important que té un poble: la llengua, el nostre major patrimoni col·lectiu. Ferrer Pastor ens ha regalat paraules. La paraula diferencia els éssers humans de la resta dels éssers vius i, per això, és odiada per totes les dictadures, que volen censurar i reprimir paraules, quan no llengües senceres, per a reduir dones i homes a la condició més primitiva i privar-los del seu bé més preuat, d'allò que no tenen els animals: la llibertat. Ferrer Pastor ens ha fet rics en paraules i, per tant, ens ha fet més lliures. I certament aquesta identificació entre llengua i llibertat es va fer palesa per a Ferrer Pastor per la dicotomia entre dictadura i paraula. El doctor Santi Cortés ha estudiat aquest període històric al llibre *València sota el règim*

franquista (1939-1951). Ens diu Cortés: «En qualsevol cas, l'aversion contra la nostra llengua, ultra les humiliacions de l'*Háblame en el idioma nacional*, presenta també episodis concrets d'agressió física com són ara els fets de Castelló. Segons Ferrer Pastor, testimoni directe d'aquells esdeveniments, només ocupada la capital de la Plana van omplir-ne les parets amb pintades contra l'ús de dialectes antiespanyols i repartiren bufetades, a les cues del pa i de la llet, entre els castellanencs que s'hi expressaven en català». Vicenta Ferrer Escrivà, filla del nostre homenatjat es va referir als mateixos esdeveniments en aquests termes: «Quan estava a Castelló, un seguit d'insults es produïen quan algun dels castellanencs no sabia contestar en la llengua que li parlaven.

Aquest mentspreu de la llengua autòctona féu que Francesc es dedicara a estudiar-la amb cos i ànima i a propagar la cultura del seu país. Així és com va començar a preparar el fitxer per a un futur diccionari». Vet ací, l'origen de la vocació i de la determinació de l'obra de Francesc Ferrer Pastor, de les seues fitxes. Unes fitxes que conformaren els seus diccionaris, per mitjà dels quals retrobem les paraules. Acoblades mot a mot en les seues infinites combinacions, aquestes paraules ens donen l'espill plural de la llengua en el qual els valencians reconeixem una gran part del patrimoni més valuós que hem acumulat al llarg de la nostra història. Per tot això, estem profundament agraïts a Francesc Ferrer Pastor.

Francesc Ferrer Pastor va aprofitar el lliurament de la medalla per a retre un homenatge de gratitud als seus mestres de valencià, Carles Salvador, Sanchis Guarnier, Josep Giner i Enric Valor.

ve de la plana anterior

cianes més importants, fou la resposta immediata de Ferrer Pastor a un dels reptes més importants que plantejava la incorporació oficial de la llengua al sistema educatiu valencià. Calia disposar d'un bon diccionari general, capaç de satisfer les necessitats d'un

públic cada vegada més nombrós i exigent. Heu compartit amb Ros i amb Llobart l'honor d'haver publicat el millor diccionari del segle que us ha tocat viure, fruit d'un treball de recerca molt personal», afirmava.

Emocionat es mostrava l'homenatjat per la distinció de la

Aplaudiments ensordidors

De tant en tant, el paranirf de la vella Universitat de València viu escenes que els seus murs guarden per a la història. En aquesta ocasió, novament, el fragor dels aplaudiments es va fondre amb el desig dels presents de gravar l'escena per a la posteritat i de contribuir perquè l'acte d'homenatge al lexicògraf obtinguera la màxima rellevància. La junta de govern de la Universitat havia decidit dies abans concedir la medalla de la institució pels importants mèrits que concorden en Ferrer Pastor i en reconeixement a la seua tasca lexicogràfica, plasmada fonamentalment en el *Diccionari de la rima*, en el *Diccionari general* i en la publicació de nombrosos vocabularis de caràcter escolar i divulgatiu, amb els quals milers de valencians, la representació dels quals aplaudia calorosament al paranirf, han

millorat el seu llenguatge escrit i parlat.

Un bon grapat de professors vestits de pontifical, representació de la societat civil i educativa, sindicats, professionals de l'ensenyament i d'altres sectors productius van saber trobar-se presents a l'acte i en clar contrast amb les institucions públiques, que una vegada més van brillar per la seua absència. Ni tan sols havien reservat lloc a la sala. Una vegada més, el nacionalisme cultural es troba —no per decisió pròpia— a l'altra punta del carrer. Un carrer que sols té l'única direcció del respecte, la ciència, la recerca i el treball esforçat de les persones que són guardonades per aquesta institució educativa que ha fet els seus primers 500 anys de vida. Així són les coses i de segur que quan faltará el somriure de l'homenatjat tot seran lloances. / E. CASTELLANO

Universitat, «sóc jo el que hauria d'expressar-li la meua gratitud per la seua ferma decisió de no cedir a les maniobres confusionàries del poder sobre el nostre valencià, encara que aquestes es revestisques de dictàmens i lleis no menys confusionàries, que no més pretenen desligitimar la Uni-

versitat. Encara que no he pogut mai ser universitari, puc dir que estic molt devanant de la «meua» Universitat. Podeu estar segurs que portaré la Medalla amb molt d'orgull fins al final dels meus dies». Les paraules del rector, Pedro Ruiz, tancaren un acte emotiu.

«LAUDATIO» A CÀRREC D'ANTONI FERRANDO

Francesc Ferrer Pastor, un valencià en acció

«(...) Comptat i debatut, el conjunt de l'obra de Ferrer Pastor constitueix una contribució impagable a la nostra llengua, tant en els moments anteriors a l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, perquè ens permet a molts valencians reconèixer-nos com a tals, després d'aquest fet històric, perquè ha servit de precíus suport a la tasca didàctica de tants mestres i professors de valencià i en valencià.

Una obra ben meritòria, fruit de la laboriositat d'un home altruista i d'un patriotisme exemplar i generós —com ja el definí el 1980 el malaguanyat Sanchis Guarnier—, que ha tingut en la seua massiva acceptació pràcticament l'únic, però també el millor, reconeixement oficial, si exceptuem el premi que l'Ajuntament de València atorgà el 1957

al *Diccionari de la rima*.

Ha calgut esperar el 1994 perquè la Generalitat Valenciana li concedira el Premi de les Lletres Valencianes. L'havien avalat les tres universitats valencianes amb estudis de filologia, però ara, la Universitat de València, a través d'una proposta de l'Institut de Filologia Valenciana, ha considerat que la seua tasca bé mereixia la seua més alta distinció: la preada medalla, que abans havia estat concedida a Sanchis Guarnier i a Joan Fuster. Era un acte de justícia inajornable.

(...) Vós, Francesc Ferrer Pastor, heu compartit amb Ros i amb Llobart l'honor d'haver publicat el millor diccionari del segle que us ha tocat viure, fruit d'un treball de recerca molt personal. Ara bé, a diferència dels vostres predecessors, que

experimentaren en la seua carn i el seu esperit el menyspreu dels savis i el fracàs de les seues iniciatives, podeu constatar que la vostra obra és present en la majoria de les llars valencianes, ja de forma directa, ja de forma indirecta a través dels nombrosos diccionaris i vocabularis publicats per altri en els últims quinze anys; podeu constatar que Sanchis Guarnier, un dels màxims exponents de la filologia valenciana, lloà i reconegué la vostra tasca; podeu constatar que Josep Giner, deixeble de Fabra i Coromines, sempre us féu costat, amb la convicció que desenrotllàveu una tasca decisiva per a la llengua, i per això no heu dubtat a correspondre a la seua col·laboració editant-li l'*Obra filològica* (1931-1991) completa (València, 1998); podeu constatar que la Generalitat Valenciana

ha reconegut la vostra labor amb la concessió del Premi de les Lletres Valencianes (1994); podeu constatar que els vostres fills prossegueixen amb èxit la tasca editorial que heu iniciat; i, ara i ací, als vostres 81 anys, podeu constatar el reconeixement i la gratitud de la Universitat de València pels vostres impagables serveis a la llengua i cultura d'aquest país.

Com veieu, la vostra sembra no ha estat estèril.

Crec que puc expressar el sentiment de tots els valencians i les valencianes que s'estimen la llengua, i molt especialment dels ensenyants, si acabe la meua intervenció dient-vos:

«Francesc Ferrer Pastor: moltes gràcies i llarga vida».

Guardó per al lexicògraf Francesc Ferrer Pastor

Ester Pinter

VALÈNCIA

Francesc Ferrer Pastor, un dels capdavanters de la introducció del fabrisme al País Valencià en el vessant lexicogràfic, ha rebut aquest febrer la Medalla de la Universitat de València. Ferrer Pastor ha dedicat la seva vida a investigar i recuperar el lèxic valencià, i les seves obres, *Diccionari castellà-valencià* i *Diccionari general*, han aconseguit una gran acceptació en

el món acadèmic. Per Antoni Ferrando, "Ferrer Pastor ha compartit amb Carles Ros i amb Constantí Llobart l'honor d'haver publicat el millor diccionari del segle XX". Ferrando recorda que, "a diferència dels seus predecessors, que van patir el menyspreu dels savis i el fracàs de les seves iniciatives, ell pot constatar que la seva obra és present en la majoria de les llars valencianes i, de forma indirecta, en nombrosos diccionaris i vocabularis dels últims quinze anys".

AVUI 12-2-00

NOU DISE 10/FEG/2000

MEDALLA A FERRER PASTOR I LES SEUES PARAULES

Francisco Ferrer Pastor va rebre divendres passat al Parlament la Medalla de la Universitat en reconeixement als seus mèrits com a lexicògraf. La *laudatio* acadèmica va anar a càrrec del director de l'IEFV, Antoni Ferrando, que va destacar la gran quantitat de mots valencians que aquest lingüista havia rescatat en els seus diccionaris. El rector, Pedro Ruiz Torres, va fer un discurs en que identifica la paraula amb la llibertat i agrai a Ferrer Pastor la seua aportació perquè havia fet més lliures els valencians en enriquir el patrimoni comú de la llengua.

La Universitat homenatja el lexicògraf Francesc Ferrer Pastor

La Universitat de València va atorgar el passat divendres 4 de febrer la medalla de la institució a Francesc Ferrer Pastor en reconeixement a la tasca d'aquest lexicògraf valencià que va ser pioner en l'edició del *Diccionari de la rima*. Ferrer Pastor, de 81 anys, ha dedicat bona part de la seua vida a la recuperació de paraules valencianes

Ferrer Pastor, al centre, amb Pedro Ruiz i Juli Peretó.

que no tenien reconeixement en la lexicografia valenciana

anterior a ell i ha publicat com a obres més importants el *Vocabulari castellà-valencià*, *valencià-castellà* i el *Diccionari General*.

D'altra banda, l'històric dirigent polític Doro Balaguer també rebrà la medalla de la Universitat de València per la seua tasca en les formacions progressistes valencianes durant el franquisme.

Carme Miquel**Ferrer i Pastor**

Divendres passat, al paranimf de la Universitat es va fer el silenci quan les autoritats acadèmiques hi entraren

acompanyant **Francesc Ferrer i Pastor** en l'acte on se li anava a lliurar la Medalla de la Universitat. I després d'aquell silenci respectuós, el bell espai que serví de marc a la cerimònia s'omplí de paraules. Van ser les paraules informades de **Toni Ferrando**, director de l'Institut Valencià de Filologia, i les paraules justes del rector de la Universitat, **Pedro Ruiz**, que glossaren la figura i l'obra de Ferrer Pastor. I després les paraules emocionades del protagonista de l'acte.

Però n'hi hagué més, moltes més, milers de paraules surant en aquell ambient de calidesa humana. Eren milers de mots, amb rima o sense rima, que també com a protagonistes d'aquell bell acte. Eren —són— les paraules nostres, els noms de les coses i els verbs i els adjectius creats any rere any pel pensament i per la vida dels nostres avantpassats. Eren —són— els trossets de la nostra llengua que ell va arreplegar i va ordenar i els va donar un cos de llibre. I després els posà a l'abast del personal perquè en gaudírem i els usàrem.

Ferrer i Pastor ha contribuït a salvar-nos els mots i amb aquesta important contribució ha fet possible també que pugam entregar-los com a preat legat a les generacions joves. I hi ha mots que comencen per «t» com *tenacitat* i *treball* i mots que comencen per «e» com *estudi* i *estima*, que a ell defineixen.

En l'acte solemne del paranimf van ploure paraules, sí, com *gest*, *emoció*, *agraïment*, respecte i aquestes es van mesclar amb somriures d'aprovació i amb càlids aplaudiments. Perquè la institució acadèmica més important del nostre País feia justícia i reconeixia el valor d'una tasca.

Amb actes com aquest, els valencians i les valencianes anem integrant els nostres punts de referència, anem situant-nos en el nostre propi univers, anem reconeixent-nos i autoestimant-nos.

Ara, Francesc Ferrer i Pastor és encara més nostre.

Ferrer Pastor, en el centro, recibe el ateco del rector Pedro Ruiz durante el homenaje. F. B.

El lexicógrafo valenciano recibe la medalla de la Universitat

Ferrer Pastor proclama la unidad de la lengua que aprendió de Casp

RAFA MONTANER

VALENCIA

La Universitat de València hizo ayer «un acto de justicia inaplazable», según el director del Instituto Interuniversitario de Filología Valenciana, el catedrático Antoni Ferrando, al conceder su más alta distinción al lexicógrafo Francesc Ferrer Pastor. A sus 81 años, este especialista en la confección de diccionarios, ve reconocida su labor por la recuperación del valenciano al recibir una medalla que sólo había sido concedida hasta ahora al lingüista Manuel Sanchis Guarner y al ensayista Joan Fuster, a título póstumo.

El *Diccionari general*, de Ferrer Pastor, según Ferrando, ha sido «el mejor diccionario del

siglo». La obra del erudito de la Font d'En Carròs, en palabras del rector de la Universitat de València, Pedro Ruiz, ha hecho a los valencianohablantes «ricos en palabras y, por tanto, nos ha hecho más libres».

Ferrer Pastor rindió «un sentido homenaje de gratitud» a sus maestros de valenciano: Carles Salvador, Sanchis Guarner, Josep Giner y Enric Valor. Ante la comunidad universitaria, Ferrer Pastor proclamó «la unidad de la lengua, como bien me enseñaron, entre otros, Xavier Casp y Miquel Adlert», al reiterar que valencianos, catalanes y mallorquines «compartimos la misma lengua».

El galardonado afirmó «sentir vergüenza» de que desde la

Administración autonómica «intenten justificar la anormalidad» de la división de la lengua y denunció las «maniobras confusionarias del poder» sobre el valenciano, revestidas de dictámenes y leyes tendentes a «deslegitimar a la Universidad».

Los diferentes diccionarios de Ferrer Pastor, señaló Ferrando, son «una contribución impagable a nuestra lengua, tanto en los momentos anteriores al Estatuto de Autonomía, porque nos permitió a muchos valencianos reconocernos como tales», como después, al servir de «precioso apoyo didáctico a la tarea de tantos maestros y profesores de valenciano y en valenciano».

LAS PROVINCIAS 5/FEB/2000

Medalla de la Universidad a Francesc Ferrer Pastor

"Capdavanter en la introducció del fabrisme"

Redacció

Valencia

La Universidad de Valencia entregó la medalla de la institució a Francesc Ferrer Pastor, en reconeixement a su tarea filològica en defensa de la lengua valenciana.

Francesc Ferrer fundó en 1978 Acció Cultural del País Valencià. Fue presentado como "un dels capdavanter de la introducció del fabrisme al País Valencià en el vessant lexicogràfic, impulsor principal de la difusió de la llengua normativa".

"Ha contribuït decisivament perquè milers i milers de valencians hagen pogut conèixer el lèxic del català de Valencia."

Francesc Ferrer, al filo de los 80 años, manifestó: "Sempre he batejat els meus vocabularis i dic-

cionaris amb el nom de valencià. Mai no n'he tingut cap dubte. És la manera com reconeix el poble valencià la seua llengua. Aixó sí, sempre he deixat ben clar que valencians, balears y catalans compartim una mateixa llengua".

También dijo sentirse agradecido a la institució "per la ferma decissió de no cedir a les manobres confusionàries del poder sobre el nostre valencià, encara que aquestes revestisquen en dictàmens i lleis no menys confusionàries, que només pretenen desligitimar la Universitat".

Pedro Ruiz dijo que estos actos "són un repàs a la història viva de la lluita per la recuperació del valencià al llarg del segle que finalitza, i una aposta esperançada per a seua consolidació en el segle que comença".

EL PAÍS 5/2/00

Ferrer Pastor, a la izquierda, tras recibir ayer la medalla de la Universidad de manos del rector, Pedro Ruiz. / SANTIAGO CARREGUI

UNIVERSIDAD

La Universidad de Valencia entrega su medalla al lexicógrafo Ferrer Pastor

EL PAÍS, Valencia
Francesc Ferrer Pastor recibió ayer de manos del rector de la Universidad de Valencia, Pedro Ruiz, la medalla de la institución académica en reconocimiento a su dilatada labor en la recuperación y difusión del valenciano. El blanco y azul, los colores característicos de sus diccionarios y vocabularios, forman parte inseparable de las

mochilas de miles de estudiantes desde hace años, apuntó el rector.

No en vano, Ferrer Pastor es el autor de la obra lexicográfica valenciana más importante hasta ahora, el *Diccionari General*. Lo dijo ayer el director del Instituto Interuniversitari de Filologia Valenciana, Antoni Ferrando, en el acto celebrado en el Aula Magna. El lexicógrafo recordó cómo en la

Guerra Civil empezó a anotar "las palabras y variantes valencianas" de sus compañeros, y mencionó a aquellos con los que compartió el "trabajo de toda una vida en favor de la lengua de este país". También aludió a la unidad lingüística del catalán y a la autoridad universitaria en la materia. La subsecretaria de la Consejería de Educación, Asunción Figueres, asistió al acto.

Medalla de la Universidad al lexicógrafo Francesc Ferrer Pastor

Efe

Valencia

La Universidad de Valencia concederá hoy viernes, 4 de febrero, su medalla al investigador y lexicógrafo valenciano Francesc Ferrer Pastor, de 82 años, autor del "Diccionari Castellà-Valencià, Valencià-Castellà", informan fuentes de su rectorado.

El acto estará presidido por el rector de la Universidad de Valencia, Pedro Ruiz Torres, y se celebrará a las doce horas en el paraninfo del antiguo edificio de la calle de la Nave.

La distinción, concedida por la Junta de Gobierno de la Univer-

sidad, fue solicitada por el Departamento de Filología para expresar el reconocimiento a la tarea desarrollada por este investigador, corrector, impresor y lexicógrafo valenciano que fue el pionero en la edición del Diccionario de la Rima.

Francesc Ferrer Pastor nació en Fuente Encarrós, en 1918. Fue profesor de lengua de los cursos de Lo Rat Penat y de Artes Gráficas en la Institución Sindical San Vicente Ferrer de Valencia.

Entre sus obras figuran el "Diccionari Castellà-Valencià, Valencià-Castellà" y "Diccionari General", que consiguieron una gran aceptación del público.

LEVANTE 4/FEB/2000

Ferrer Pastor recibe hoy la medalla de la Universitat

La Universitat de València concederá hoy su medalla al investigador y lexicógrafo valenciano Francesc Ferrer Pastor, de 82 años, autor del *Diccionari castellà-valencia, valencià-castellà*. El acto estará presidido por el rector Pedro Ruiz. La distinción, concedida por la junta de gobierno, fue solicitada por el Departamento de Filología para expresar el reconocimiento a la tarea desarrollada por este investigador, corrector, impresor y lexicógrafo valenciano que fue el pionero en la edición del *Diccionari de la rima*.

MEDALLA A FERRER PASTOR I LES SEUES PARAULES

Francesc Ferrer Pastor va rebre divendres passat al Paraninfo la Medalla de la Universitat en reconeixement als seus mèrits com a lexicògraf. La *laudatio* acadèmica va anar a càrrec del director de l'IIFV, Antoni Ferrando, que va destacar la gran quantitat de mots valencians que aquest lingüista havia rescatat en els seus diccionaris. El rector, Pedro Ruiz Torres, va fer un discurs en què identificà la paraula amb la llibertat i agraià a Ferrer Pastor la seua aportació perquè havia fet més lliures els valencians en enriquir el patrimoni comú de la llengua.

Porta més de cinquanta anys estudiant i recuperant la nostra llengua. Va ser pioner en l'edició de diccionaris i es va atrevir la primera vegada amb un de la rima. Sempre s'ha vantat de ser de poble, cosa que l'ha sensibilitat en major mesura pel fet lingüístic. Francesc Ferrer Pastor (la Font d'en Carròs, 1918) serà guardonat, demà divendres 4 de febrer, amb la Medalla de la Universitat de València, en un acte que se celebrarà al Paraninfo les 12 hores.

REMI CASTELLO

—D'on li ve l'interès per la llengua?

—He mamat aquesta llengua, i el fet de ser de poble m'ha aportat una gran sensibilitat envers ella. A més, em van influir molt la Guerra Civil i la meua infantesa a l'asil Romero, on tots parlàvem valencià. Sempre recorde que en temps de guerra feia cua a Castelló per a recollir pa i els navarresos i els aragonesos que lluitaven en companyia meua (en el mateix bàndol però no sota la meua bandera) s'enfadaven amb els que parlàvem en valencià, fins i tot ens insultaven i pegaven galdades. En una ocasió, el ministre d'Informació va dir: "Si eres español, habla español". Aleshores vaig pensar: no som nosaltres els que no volem ser-ha. Això em va esperonar a fer un diccionari de la nostra llengua.

—Com ha canviat la seua terra des d'aleshores?

—Abans a València, més de la meitat dels habitants parlaven en valencià, i no et dic als pobles. A la Font d'en Carròs, d'on sóc, tots parlaven la nostra llengua. Ara, quan vaig en el tren, escolte parlar en valencià, però en arribar a l'Estació del Nord la majoria canvia al castellà, total perquè, segons diuen, sembla més fi. Sóc optimista i pense que tot això canviarà.

—S'ha dit que vostè és l'autor del primer best-seller valencià amb el Vocabulari Castellà-Valencià. Valencià-Castellà.

—Sí, hi ha una generació d'escolars que tots han tingut el diccionari bla-

Francesc Ferrer Pastor rep la Medalla de la Universitat

"Els polítics no saben res de la llengua del poble"

vet de Ferrer Pastor. Aleshores feien falta diccionaris i el meu, malgrat que n'hi havia d'altres, va tindre molt d'èxit, ja que incorporava paraules valencianes, mots que nosaltres utilitzem. En la primera edició (*Diccionari Castellà-Valencià*), em vaig passar en quatre-cents planes de la comanda. Se'n van editar quatre mil exemplars i es van esgotar de seguida, així que Nicolau Primitiu em va demanar que l'ampliara.

—Vostè deu ser un bon negociant.

—Bé, mai no m'he quedat els drets d'autor. Jo no volia cap benefici, era tot per la pàtria. De les ajudes que vam rebre per a l'edició dels premis no vaig veure ni un duro, ho vaig

donar tot. Després de les impressions que es van fer de la meua obra, el meu fill i jo, quan ja teníem la impremta, vam decidir editar-les pel nostre compte. Ara tenim abastit el mercat amb les obres que s'hi necessiten.

—Quina importància té en la seua vida el filòleg Josep Giner?

—Va ser un gran col·laborador de la meua obra i un mestre. Donava unes lliçons magistrals de lingüística. Era un entès en gramàtica, va publicar en els anys trenta *La conjugació dels verbs en valencià*, un llibre model. Jo anava a sa casa a fer el *Diccionari de la Rima* i ell va fer el final de l'obra, però mai no volia reconeixements ni figurar en cap lloc.

—El seu *Diccionari de la Rima* és el més recent que hi ha en llengua valenciana. Per què aquest diccionari per a començar?

—Des que Jaume March, oncle del poeta Ausiàs March, i Lluís Daverso van publicar el 1300 un diccionari de la rima no n'hi havia hagut cap altre en tot el domini lingüístic català. Jo donava classes a Lo Rat Penat (en època de Carles Salvador) a alumnes la majoria dels quals eren autors de llibres de falla i se'm va ocórrer de publicar-lo. És l'únic diccionari de la rima que hi ha i el vaig fer mentre treballava de corrector. Tot bon poeta utilitza un diccionari de la rima, l'amaga però l'utilitza. Recorde que Rubén Darío ho feia.

—Però vostè, a més, ha recuperat un conjunt de paraules valencianes que potser s'haurien perdut.

—Bé, el gran amic i filòleg Emili Casanova diu que vaig aportar més de quatre mil paraules que no estaven catalogades. Potser en són més.

—En què s'ha basat per a fer els diccionaris?

—En principi, en els diccionaris que hi havia i després en el parlar dels pobles. Els localismes s'han d'arplegar. En una ocasió, Fabra li va dir a Carles Salvador: "Si en el teu parlar utilitzes una paraula, posa-la en els teus escrits, nosaltres la posarem al diccionari".

—Tinc entès que l'Institut d'Estudis Catalans està molt interessat en la seua obra.

—Sí, m'han comprat tot el que tinc publicat.

—Com recorda les classes a Lo Rat Penat?

—Hi havia assistit com a alumne i, com que necessitaven professors, em van proposar de donar classes. A més, jo tenia coneixements de llengua d'abans d'assistir a Lo Rat Penat, perquè, com que m'agradava la llengua, em vaig comprar la gramàtica del pare Fullana. Aleshores quasi tots érem fullanistes. Recorde que vaig començar com a professor per a substituir Enric Valor. Ell donava les primeres classes i després se'n anava a Castellà a caçar, així que Carles Salvador s'enfadava.

—Què l'únix amb Valor, Salvador i Giner?

—Els cursos de Lo Rat Penat i la pressió per investigar i per la llengua.

—I amb Fuster?

—Joan Fuster venia a Lo Rat Penat

a consultar els arxius, també hi coincidíem en les tertúlies, però després va desaparèixer. Ara bé, nosaltres vam continuar l'amistat. Sempre que he anat a sa casa m'ha obert la porta, cosa que no feia a tots perquè "no volia aguantar pesats", com ell deia.

—Què ha significat Casp per als valencians?

—Xavier Casp i Miquel Adlert eren uns grans catalanistes de sempre, fins que van publicar un article cadascun en el qual deien que no volien ser-ho. De fet, eren molt puristes.

—Confia en l'Acadèmia Valenciana de la Llengua?

—No, és una acadèmia feta per uns que han donat entrada a uns altres que no entenien res de filologia i que volen estar aci.

—Com veu la normalització en els mitjans de comunicació?

—Donen entrada a tot valencià que és incorrecte i no haurien de fer-ho. O és que en castellà posen també allò que s'escriu incorrectament? Que facen igual en valencià i s'acabarà el problema lingüístic.

—I la relació llengua-política?

—Els polítics no saben res, quasi res, de la llengua del poble.

—Qui té la responsabilitat en el futur del valencià?

—La Universitat, aquesta és la que ha de vetlar per la llengua. És més, les coses que s'envien a l'Acadèmia Valenciana, que les envien allà. Els polítics haurien de fer cas a la Universitat, que és l'única que ara per ara sap alguna cosa de la llengua i, a més, té bons investigadors.

+ Cruz Roja Española
CENTRO PROVINCIAL DE FORMACIÓN

CURSOS DE LLINGÜÍSTICA I GRAMÀTICA
PER LA ENTENSIÓ DE VALLENCIÀ

PRÓXIMAS FECHAS

PRIMERA SEMESTRE

24 de Febrero Proseminario de Castellà

24 de Febrero Proseminario de Valencià

24 de Febrero Proseminario de Castellà

24 de Febrero Proseminario de Valencià

24 de Febrero Proseminario de Castellà

24 de Febrero Proseminario de Valencià